

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: **Etnokulturní identita neratovických Romů**

Autorka: **Eva OLIBERIUŠOVÁ**

Vedoucí práce: **PhDr. Dana Bittnerová, CSc.**

Oponent: **Mgr. Lenka Budilová**

Autorka ve své práci řeší problém etnokulturní identity Romů v Neratovicích. Empirická data čerpá z vlastního výzkumu založeného na rozhovorech a zúčastněném pozorování, teoretickou bází jejího textu je potom zejména teorie etnicity, resp. etnokulturní identity. Autorka čtenáře jasně a srozumitelně vede celým textem od jeho metodologických východisek, popisu kontextu výzkumu, přes objasnění teoretické báze až po výsledky vlastního výzkumu. V metodologické části práce oceňuji reflexivní přístup, kdy autorka nechává čtenáře nahlédnout „pod pokličku“ vlastního výzkumu, čímž text dostává další rozměr a stává se tak využitelným například jako jakési „vodítko“ pro budoucí studenty. Zajímavé je též srovnání deklarované a „žité“ identity autorčinych informátorů, resp. výsledků dotazování a výsledků přímého pozorování, při němž se autorka nenechává svést mylným konzervativizmem a dochází k závěru, že identita jejich informátorů, třebaže neodpovídá představám o „tradičním“ romství, nijak nemizí, avšak nabývá nových podob a forem.

Autorka se na počátku své práce pouští do nelehkého úkolu definování pojmů, a to zejména pojmu „Rom“. Vyrovnává se s tímto úkolem poměrně statečně a její definice je podle mého názoru absolutně legitimní. Nesmírně oceňuji skutečnost, že se autorka do tohoto úkolu (kterému se úspěšně vyhýbá většina dnešní akademické populace) vůbec pouštěla. Dle mého názoru tak prokazuje pochopení základního principu psaní odborného textu, kterým je potřeba definovat pojmy (a znovu zdůrazňuji, že většina současných českých odborných textů – a to zejména v oblasti tzv. „romské problematiky“ - toto kritérium nesplňuje).

Přesto je však možné vznést jednu námitku: Autorka hned v úvodu práce uvádí, že jakýmsi podnětem a inspirací pro výběr tohoto tématu pro ni byla skutečnost, že při sčítání lidu v roce 2001 se v ČR k romské národnosti přihlásilo „pouze“ 11 746 osob, a že tedy ne všichni „Romové“ se hlásí ke „své“ národnosti. Na základě jakého kritéria přitom autorka

identifikovala osoby, o nichž tvrdí, že se nepřihlásily ke „své“ národnosti jako „Romy“? Dále například na str. 13 uvádí, že „Navíc ani v očích samotných Romů *Roma nane jekh...*“, či o něco dále, že demografické charakteristiky uváděné v literatuře pravděpodobně nebudou „obecně platné ve vztahu k celému romskému etniku“ (str. 13). Nicméně: na základě jakých kritérií zde autorka určuje „Romy“? Na této úrovni už nelze tvrdit, že jde o osoby, kterých se na to sama zeptala, či které byly takto označeny svými sousedy. Uvedená námítka by měla sloužit pouze jako vodítko pro případnou další práci autorky, a jako povzbuzení, ať ve svém kritickém přístupu a dekonstrukci daného pojmu i napříště pokračuje, a udělá ještě další krok: pokud nelze tak snadno říci, kdo je Rom (což autorka uznává a proto volí vlastní opatrnou definici), nelze na počátku vycházet z údajů o „počtu Romů“, jejich „demografických charakteristikách“ atd. Mohu jen doporučit texty některých autorů (Rita Astuti, Paloma Gay y Blasco, Richard Jenkins ad.), které by autorce při další práci v dané oblasti nepochybně pomohly.

Text má vysokou stylistickou úroveň a nenajdeme v něm gramatické chyby. Autorka prokazuje schopnost práce s českou i zahraniční odbornou literaturou poměrně širokého rozsahu. Práce je na řadě míst doplněna úryvky rozhovorů, které jsou pro zachování autenticity ponechány v původní podobě, což velmi zajímavým způsobem doplňuje celou práci. Na počátku jsou též velmi transparentně představeni a podle kategorií vzdělání či ekonomického statusu zařazeni jednotliví informátoři. Konkrétní jména autorka neuvádí, což je v souladu s etikou antropologické práce.

Můj celkový dojem z předkládané práce je velmi dobrý – text dle mého názoru přesahuje nároky kladené na úroveň diplomové práce, a to jak svojí formální a stylistickou úrovní, prokázanou schopností pracovat s odbornou literaturou a teoretickými koncepty, tak dobře zpracovanými empirickými daty z terénu, nabízejícími další otázky a možnosti komparace.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně (ohodnocení 35-37 bodů).

V Rudné u Prahy, 11.9. 2007

Lenka Budilová